

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDUS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Országokon át pusztít az árvíz

Falvakat, vasuti töltéseket, hidakat sodornak el a kiöntött folyók. Nagyvárad és Arad között négy napja szünetel a forgalom. Az itéletidő halottai

Az a víztömeg, mely az elolvadt hó felolvasával elárasztotta Erdélyt, országos vészcsapásnak nevezhető ki magát. Árvíz söpör el házakat, döntött gátakat össze és lazította meg annyira a vasuti töltéseket, hogy megbénult teljesen és még ma is tehetetlen a forgalom. Elzárt földdarabba vált ez az ország, ahol a múlt század közlekedési kísérletei próbálnak viaskodni a természet-erővel szemben, mert a felzárkózott országutakkal és a birtokosok és a rohanó gőzparipa között a veszélyrejtő akadályok előtt. Azok, akik messze városokból kedvesen várták haza karácsonyra, hiába mentek a pályaudvarokra. Alig egy-két vonalon a közlekedés. Nagyvárad—Kolozsvár és Nagyvárad—Szatmár között zavartalan működik a forgalom, de Bukarest már napok óta el volt zárva és még fantasztikus átszállásokkal is alig volt megközelíthető a megálló nem egy vonalon, hogy hosszú utazás után visszarendeljük a szerelvényt elindulási helyére. Arad és Nagyvárad között négy nap óta nincs érintkezés és igen sok utas viharos várt, hogy a Máv. vonalain óriási ártóval Békéscsabán próbálkozzék meg a vonal Aradra, illetve Nagyváradra.

Nem közlekedtek a szamosvölgyi vonalak és Szilágysomlyó felé ugyanez volt a helyzet.

helyzet.

Az ünnepek alatt különben a pontos jelentés szerint a forgalom a következő vasutivonalakon szünetelt: Nagyvárad—Vaskőh, Szatmár—Berettyószéplak, Torda—Abrudbánya, Marosludas—Marosvásárhely, Székelykocsárd—Sarmaság, Nagykároly—Zilah, Szilágysomlyó—Tasnád, Tövis—Gyulafehérvár, Kolozsvár—Dés. A kolozsvár—bukaresti fővonalon az aranyosgyéresi híd leszakadása miatt átszállással Tordáig volt néhány járat, de azontúl Gyéres, illetve Kenderesig teljesen szünetelt a forgalom.

Magánál a vasuti utazás beszűkítésénél, amely kinos depressziót idéz fel, mindenestre lényegesen lehagylóbbá teszi a helyzetet az Erdély partcipiumaiból befutó jelentések.

Ma ezek a hírek még ellenőrizhetetlenek, de ha igazak, az árvíz napjai egy ország katasztrófa jellegét öltik fel. A vasúti miniszter már azért jött, hogy a lesújtott vidékeken a kormány megbízásából intézkedjen.

Dr Váli Péter és Robics Rezső a nagyvállalatoknál gyűjtést rendeztek a gyűjtés eredményét, 50.000 leit szintén a prefektus kezébe juttatták, aki a rendelkezésre álló összeget kiosztja a tönkrementek között.

Negyvennyolcórás kalandos út Aradtól Nagyváradig

Darvas Ernő, a nagyvárad színház kiemelkedő művésze karácsonyi vakációra Aradon lévő családja felé utazott. Pénteken délután már járműre kellett volna neki a színházban és ezért már reggel Aradról elindult Nagyváradra. Pályaudvaron értesült, hogy Nagyvárad felé nem indítanak vonatot, így Tövis felé utazott és az uton próbálta megközelíteni Nagyváradot. Aradról Tövis felé indítanak vonatot, de csak Gyulafehérvárig tud a vonat eljutni, mert a vasuti töltés, Gyulafehérvár külső városrészén teljesen víz alatt áll és az országúton a menekülő társzekeret állanak. Tövisig nem tudtunk vonattal eljutni, ezért visszament Aradra és a következő kalandos uton jutott el negyvennyolc óra viszonyosság után Nagyváradra.

Aradról uttlevelemmel Magyarországra tartam menni — mondotta Darvas Ernő, — hogy Csabán keresztül fogom megközelíteni Nagyváradot. At is mentem Magyarországra, az első magyar területen lévő állomáson értezték, hogy Békésgyula víz alatt áll és ott nem közlekedik a vonat Kötégán felé. Vissza mentem Aradra, ahol akkor már az Aradon rekedt nagyváradiaiak — mintegy tizenketten — szervezkedtek és gyűléseket tartottak a Dácia-érvárában és elhatározták, hogy tűzőn, illetve igen keresztül hazautaznak Nagyváradra. Az rak nagyrészt csak így látásból ismerem, ők nem valamennyien a szinpadról ismernek, de a közös sors összehozott bennünket. Klein nagyvárad kalapgyáros szombaton kiadta a jelet, hogy gyűlésen, hogy hazautazunk. A Record autovállalatnál bereltünk egy autót és elindultunk Várad felé. Kisjenőig minden különösebb baj nélkül eljutottunk, ott azonban

huszonöt—harminc kilométer területen hőkölőg az ár, százötven ház beomlott és a pusztulásnak valami szörnyű panorámája tárult elénk.

Katonaság, parasztok dolgoznak mérnök irányítása mellett és próbálják levezetni a mérhetetlen károkat okozott áradást, azonban hiába. Tanácskoztunk a víz partján, mert nagyon kétséges volt, hogy ha el is indulunk a negyven—ötven centiméter magasságú vízbe, elérjük-e az országutot. Az országutat szegélyező fákat láttuk, de addig négy—öt kilométeres utat kellett volna megtenni az autónak. Előttünk haladt egy másik autobus s amikor láttuk, hogy ők szerencsésen gázolnak keresztül a vízen, mi is utánuk mentünk. Az első autót nem ment egy kilométert sem, amikor lecsúszott és se előre, se hátra nem tudott menni. Mi visszahajtottunk és az elakadt autót pedig az ott dolgozó munkások vontatták ki csékely ötezer leiert a vízből. Újból visszamentünk Aradra. Azonnali rendkívüli gyűlésre gyűltünk össze mi váradiak és valóságos futárszolgálat létesült a Dácia-kávéház és Kisjenő között. Külön telefonbejelentés volt, akik percenként csörgötték fel a Kisjenőn dolgozó mérnököket és érdeklődtek a víz állásáról. A munkálatokat vezető mérnök szombaton délután azt telefonozta, hogy vasárnap reggel elindulhatunk.

Vasárnap reggel is felvirradt, mi már öt órakor a Record autovállalatnál voltunk, ahol különböző fenyegetések és könyörgések árán végre rendelkezésünkre bocsátottak egy tizenkét emélys autóbust és egy nagyon ügyes sofőrt. Újból neki indultunk Kisjenőnek és a

hogy a távoli oázist, az akáciákkal szegelt országutat elérjük. Már jó bent voltunk a vízben s az autó csak lassan haladt, amikor erős sodrás majdnem felborította az autót. Körülnéztünk s nem kis meglepetésünkre láttuk, hogy

az arad—nagyvárad vasútvonal sínei a levegőbe merednek, töltés nincs látta és a sin alól, mint a Niagara, úgy zúdult felénk a víz.

Másfél óras ut után elérkeztünk az országútra, amely ugyancsak víz alatt állt, de legalább biztos vezető volt, hogy nem tévedünk el. A víz a motorba is befolyt s ezer szerencse, hogy nem kaptunk defektet, mert már hat-nyolc kilométerre voltunk Kisjenőtől, ahonnan nehezen tudtak volna partravonszolni. Szerencsésen eljutottunk Zerindig, ahol tudtukra adták, hogy még csak egy veszélyes pont van és ha azon is túlhaladunk, Biharmegye területére lépünk, ahol az országutat szabadok. Zerindnél ugyancsak félméteres vízen keresztül haladtunk és végre elérkeztünk a száraz országútra. Alig mentünk azonban tíz lépést, amikor lerobant a motorunk és ott álltunk az országúton. Az egyik külön célra kinevezett futárunk, egy Silberstein nevű nagyvárad kereskedő, aki már Aradon is a telefonos ábtelemben volt beosztva, az órházból északkelet felé kapott Szalontára, ahonnan egy autóbust rendelt.

Közbe déli tizenkét óra lett, én reszelttem, hogy a Dolly előadását félháromkor lekéssem. Nyugtalanúságom töltőkre hagyott s egy óra felé, amikor végre megjött a szalontai autobus, felpakoltunk mind a tizenketten és elrobogtunk Szalonta felé. Szalontán még egy közelharc volt, mert ott a szalontaiak ki akarták kergetni az autóból, de különböző praktikákat birtokon befutott maradtunk és félháromkor berobogtunk Váradra.

Rohantam fel a színházba, éppen akkor ment szét a függöny s a könyörtelen papa szerepében, az én szerepemben Heleányi Elemér láttam a szinpadra kimenni. Lekéstem. A délután fel hat órai előadásban Az öltári vendég ment és a szerepemet Tóth Eleknek adták oda, hogy készüljön el. Felesleges tanúistól akartam szeretve tisztelt kollégámat megmenteni, azért elküldtem a színházi szolgát Tóth Elek lakására, hogy ne készüljön, mert megjöttem. A szolgát a cseléd fogadta, akinek utasítása volt Tóth Elektől, hogy senkit se bocsásson be hozzá, mert tanul és ő maga se zavarja. Öt órakor a színházba indult Tóth Elek, miután már megtanulta az öt órai vendégben az én szerepemet — mondja nevetve Darvas — amikor előáll a cseléd, hogy a színházról idezúgunk, hogy Darvas ur megjött.

Miért nem szolt maga, szerencsétlen — rivalt rá Tóth Elek, — most egész délután potyára tanultam.

Vizmajor volt az egész, — mondta nevetve Tóth Elek és ezzel fejeződött be szomorú utam egyetlen víg epizódja.

Constantinescu miniszter Aradon

Aradról telefonálta tudósítónk: Vasárnap délelőtt odaérkezett Alexandru Constantinescu földművelésügyi miniszter, aki különvonalon a prefektus kíséretében Kisjenőre utazott. Innen autókkal mentek tovább Borosjenőre. A miniszter különvonalon

egy-egy vagon listet vitt a két község lakóinak, ezenkívül 40—40 ezer lei

**gyorssegélyt osztottak szét a nyomor-
gók között.**

Borosjenőn a legsúlyosabb a helyzet. Itt a vasuti töltés nem engedte lefolyni a vizet és az egyre növekedő ár a község felé tödült. A legelső épület a kórház, amelyet olyan váratlanul ért el az árvíz, hogy

a betegeket és ápolókat már csak az ablakon keresztül lehetett megmenteni.

A víz először a cigánysort öntötte el és itt tizenhat ház az első órában összeomlott. Ma már a község nagy része víz alatt áll. Sok helyen két és fél méter magasan áll a víz és

karácsony két napján százötven ház omlott össze.

Mára már csekély apadás mutatkozik.

Radnán újból emelkedett a Maros. Hétfőn délelőtt az amugy is magas víz 18 centimétert nőtt. Itt az a legnagyobb baj, hogy az impérium átvétele óta a Fehér Körös Armentesítő Társulat tulajdonjoga fölött jogi vita folyik. Ez akadályozta meg, hogy a védműveket jókarban tartassák és megerősítsék. A víz könnyen törte át a gátat és kiszámíthatatlan károkat okoz.

Kisjenő valóságos víztenger borítja. A Körös itt is áttörte a gátat és husz házat valósággal elsodort a víz.

Agya, Szintye és Miske községek ma már komoly veszedelemben forognak.

A veszélyeztetett vasutonalra Temesvárról egy utasszázadot rendeltek ki négy pontonál.

Saveanu miniszter látogatása a nagyváradi árvízkárosultak között

Megírtuk a karácsonyi ünnepek előtt, hogy Regman Miklós dr. prefektus, aki a nagyváradi és biharmegyei árvízkárosultak szomorú ügyét azonnal magáévé vette, nyomban részletes jelentést tett a helyzetéről Bukarestbe az illetékes minisztériumoknak. A kormány gyors és komoly intézkedését dicséri, hogy a miniszterek a karácsonyi ünnepek alatt elutaztak az ország minden részébe, Erdélynek és a regátnak ama helyeire, ahol a lakosságot az árvízveszedelemből folytán katasztrófális bajok érték. Karácsony napján érkezett meg Nagyváradra Saveanu népielőti miniszter is, aki a legrosszabb időjárás közepette, ünnepi megszáklítva, tett a kormány azonnali intézkedésének eleget. Saveanu miniszter nyomban érintkezésbe lépett a prefektussal és rövid tanácskozás után kimentek a helyszínre és végigjárták Nagyváradon az árvíz következtében pusztulásra jutott helyeket. Megyázólván romról-romra mentek végig, megvizsgálták a víztől ellepott területeket. Meghallgatták a lakosság panaszait és a látottak és hallottak után, újabb rövid értekezletet tartott a miniszter a prefektussal, majd Saveanu miniszter egy jelentősebb összeget adott át Regman prefektusnak azzai, hogy az a nagyváradi és biharmegyei árvízkárosultak között, pillanatnyi gyorssegélyként ossza szét. Ez az összeg bármennyire jelentős is nem tekinthető a kormány generális-segélyének, mert hiszen az árvízkárosultakat más alpból fogják kártalanítani. A prefektus intézkedésére egy bizottság alakult és ennek tagjai mennek ki úgy Nagyváradon, mint Biharvármegyében a helyszínné és a felvett jegyzőkönyvek alapján fogják a gyorssegély-összeget kiutalni. Eppen azért senki se jelentkezzék a városnál, a rendőrségnél és a vármegyei prefektusnál, mert ismételnék, ez a bizottság kimegy a helyszínre és ott fogják megállapítani, kinél milyen összegű gyorssegélyre van szüksége.

Adományok a váradi árvízkárosultaknak

Ma még teljesen a szerencsétlenség hatása alatt áll mindenki és alig gondoltak arra a borzasztó nyomorúságra, amely az árvíz-totta területek lakosságát érte. Saveanu miniszter hozott ugyan segélyt, de a kenyérelkültség oly

Nagyak mellett tragikus jelenet játszódott le a megáradt Maroson. A folyón hatalmas jég-tábla uszott lefelé, amelyre valahogy egy gyönyörű szarvasbika szorult. Két granicsár katona ki akarta fogni a remek zsákmányt, de mindketőjüket elsodorta a víz és ottveszték.

Harminczkilenc munkás fulladt a marosujvári sóbányába

A brádi vonalon csak Oknág lehet utazni. Arad és Tövis között csak átszállással lehet közlekedni, mert Konok és Barsava községek között a vasuti hidat elsodorta a megáradt folyó.

Tövis mellett egy csónakban egy tiszt és négy pionir katona végeztek a mentő munkálatokat. A csónak felborult és csak a tiszt tudott elmenekülni. A négy közlegény a vízbe fulladt.

Eddig még meg nem erősített hírek szerint a víz behatolt a marosujvári sóbányába és 39 bányász a vízbe fulladt.

Csütörtökön az Aradról Bukarestbe haladó vonatot csak a mozdonyvezető ébersége mentette meg. Marosillye és Piski között ugyanis a Maros feletti hidat elsodorta a víz. A vonat éjszaka haladt a pályán. A mozdonyvezetőben szerencsére volt annyi elővigyázat, hogy

a hid előtt néhány méterrel megállította a vonatot

és előre küldött egy fűtőt, nézze meg, milyen állapotban van a hid. A fűtő jelentette, hogy már nincs sehol a hid. Így menekült meg a vonat sok száz utasa a biztos haláltól.

gyár 10 ezer, a Szénsvágyar 1000, a Dréher gyár 1000, Imberus és Paszkusz vagongyár 1000, Lederer és Kálmán-gyár 2000, Rinn 2000, Rimanóczy bulorgyár 2000, Mosko Ipartelepek 1000, Városi Vasut 2500, Arura 1000, Müller Testvérek vegyigyár 300, dr. Ajan Emil 1000, Vas Adolf 200, Melocco m 500, Schwartz Farkas 300, Prometheus 1000, ta vegyészeti gyár 200, Delta Építéskész 500, derer cserépgyár 1000, Metalloglobus 1000 dr. Váli Péter 500 lelt adakoztak az árvíz sultak és nyomorgók javára.

Elsodort vonatok

Arad városban is a legtragikusabb eseményeket idézte elő az árvíz. A városban napról napra egyre veszélyesebbé válik a helyzet, amely a gyermeket ésszerűen. Tekintettel arra, hogy lozsvár—Arad felől sehoggy sem lehet megkítani, a gyermekeket vonatra rakták és Bukarestbe szállították. Addig azonban, amíg a vizsontagságos körülmények között Bukarestbe érkeznek, ki tudja, nem-e végez a szerencsétlen gyermekekkel a borzasztó kór.

Arad egész környéke borzalmasan sirán. Most már Nagyakot is veszélyezteteti a Maros, amelynek ártere 2 és fél méter magasra emelt meg. Ha még 50 centiméter a víz, akkor önt és nem lehet megmenteni ezt a gazdag községet sem.

Egész Erdélyben majdnem teljességgel megállt a vasuti forgalom az árvízek következtében. Nagyváradon mindössze két vonat is rendesen. Még pedig Kolozsvár és Szatmár Kolozsvártól lefelé már csak üresen kerülő és átszállásokkal lehet Bukarestig haladni.

A karácsonyi ünnepek alatt szűnelt a vasuti forgalom a nagyváradi—vasköhi, a má—berettyószéplaki, a toria—abrudi, a kelvki csárd—sármási, nagykirály—zilahi, a lágyosmilyő—tasnádi, a tövis—gyulaféhrvári és a kolozsvár—dési vasutvonalakon.

Nem érkeztek még részletes jelentések a gát'eli árvizekről, tekintettel arra, hogy Bukarestből már idestova egy hete nem érkezett Nagyváradra újság, a távirati jelentések pedig hiányosak.

Az árvízek apadásáról még seholnan érkezett hír és félre kell tenni a szakadatlan zés még jobban súlyosbítja a helyzetet.

Hétfő estig járult a vasuti forgalom

A késő délutáni órákban a nagyváradi vasuti forgalmi felügyelőségől a vasuti forgalomra vonatkozólag a következők újabb felvilágosítását kaptuk:

helyreállott a vasuti forgalom a nagyváradi—szatmár—máramaroszigeti vonalon.

Székelvíd és Szilágyosmilyő között kétszer kellene átszállni és ezért a leghelyesebb, ha Nagy-károlyot át utaznak. A nagyváradi—aradi vonalon olyan magasan áll a víz, különösen Tamásdánál, hogy még átszállással sem lehet lebonyolítani a forgalmat. Itt napok kellenek, hogy ha a víz már vissza is húzódott, hogy helyreállítsák a pályát. Nagyváradi és Kolozsvár között a

forgalom normális. De Kolozsvártól már többszörös átszállással lehet Brassóig utazni. Átszállással közlekednek a vonatok Tenvár és Arad között.

Berettyószéplak és Szatmár között teljes megállt a forgalom. Marosludas és Beszte valamint Marosludas és Marosvásárhely között átszállással lehet közlekedni.

A többi vonalakon a forgalom fennállt. Nagyváradi—szatmári vonalon Nadab Szentanna állomások között a vonal megszab és a forgalmat még átszállással sem lehet lebonyolítani.

Nagyváradtól Nadabig a 335-től 338-as vasúti vonatok közlekednek.

Apolló mozgószínház

Kedden, szerdán, csütörtökön

Bagdadi tolvaj

A legszebb keleti rege. — A mai idők legközvetlenebb filmje.

Főszereplő:

Douglas Fairbanks

Tehervonatok csak Nagyvárad—Szatmár és Nagyvárad és Kolozsvár között közlekednek. A városban tehérkudeményeket nem vesznek fel. A vasúti forgalmi felügyelőség táviratot kapott Magyarországról, amely szerint a kötégyári és Békéscsabai vonalon az árvizek következtében az utazás teljesen megszűnt a vasúti forgalom.

Nagyországon is katasztrofálisan rombol a Körös

Ugyancsak nagy áradásokat jelentenek Magyarországnak Romániával határos vidékeiről is. Békésmegye jelentékeny részét nagy vészdelembbe sorolta a három Körös áradása. Komádi, Vésztő és Gyula körül a víz alá került. A vasúti forgalom Komádi és Vésztő körül teljesen megszűnt. A pályatest az ottrekedt kocsikkal együtt az ár martaléka lett. Legsúlyosabb a helyzet Vésztőn, ahonnan Békéscsabára már sok menekült érkezett. Emberéletben ugyan nincs kár, annál jelentékenyebb azonban a kár anyagiakban.

Megszűnt a forgalom Sarkad és Gyula között is. A veszély nagyságára való tekintettel Kovács Dezső békésmegyei főispán kormánybiztosi hatáskörrel ruházták. A főispán már el is utazott Vésztőre, ahol átvette a veszélyeztetett területeken a parancsnokságot. Erőlyes intézkedéssel megakadályozta a mentési munkákat. Vésztő és környékének egész férőkapacitását a karácsonyi ünnepeken a gátakra rendelték. Rajtuk kívül egy század utaszkatonát dolgozik Vésztőn tutajokkal és csónakokkal a szállások mentik az embereket, jószágokat, ingóságokat.

A kormánybiztos újabb műszaki csapatok kirendelését kérte a magyar hadügyminisztertől, mert a rohamosan növekvő ár előbb töltéseket kell építeni.

A Holtkörösön átvágták a gátakat s a vizet a földre eresztették, hogy így a községeket megmentsék a katasztrofától.

Rendkívül kritikus a helyzet Komádinnál. A víz itt már behatolt a községbe s elöntötte a munkáslázakat. Gyula várost is veszedelem fenyegeti. Az Almásy-birtokot egy vizezér hoidon öntötte el a víz.

Budapest, december 28. Békésgyula környéke árvízveszedelemben forog. Gyula és Sarkad között megszűnt a vasúti forgalom. Utasok ültetik ki a veszélyeztetett területeket. Különösen Vésztő körül súlyosabb a helyzet. Az eső folyton szakad és a veszedelem folyton nő. 1879 óta, a szegedi árvíz óta Magyarországon ilyen árvíz nem volt. Emberéletben nincs kár.

A kereskedelem forgalmát is elseperte az árvíz

Az egész országban pusztulást és eddig még fel nem becsülhető horrorális károkat okozó árvíz nemcsak a házak egész légióit pusztította el, nemcsak vasúti töltéseket, vóratokat sodort el és ezreket tett földönfutóvá, de az árvíz okozta pusztulásnak gyanílan bomlasztó és sorvasztó hatása a Románia gazdasági életére, kereskedelemre és iparára. Minden tűzás nélkül, szomorú és fekete napokat jelent az amúgy s tengődő gazdasági életre ez a szörnyű lelemi csapás. Az a tény, hogy két-három váln kivételével a vonatok már napok óta nem közlekednek az országban, fokozatosan bénít meg mindent. A személyszállítás két-évkivül igen kellemetlen akadályaitól eltekintve, napokon át teljesen szünetel a tehérforgalom, posta és csomagszállítás. Nagyváradon az ipari üzemeknél föl van törölőd a víz, melynek sürgős lebonyolítását már napokkal ezelőtt kellett volna elvégezni. Ugyanezen okoknál fogva nem érkezik be az árú Nagyváradra és Biharmegyébe és a vonatok beülésának következménye az is, hogy a pénzesztelvény-forgalom is szünetel és a bankok átutalása is akadályozva van. Mindehhez járul, hogy a vidékekről a vásárló-

Az árvíz Bukovinát is fenyegeti

Bukarestből jelentik: Az árvíz Bukovinát is fenyegeti, azonkívül a Duna forkolata is veszélyben van, mert a beléömlő folyók mind megáradtak.

közönség nem jöhet be, sőt már a karácsonyi ünnepek előtt is, amikor a legnagyobb forgalomra lehetett számítani, teljes fiaskóval járt a karácsonyi vásár. Az ünnepek előtti nagy pangást most a teljes sivárság és kietlenség váltotta fel. Vevők alig jelentkeznek az üzletekben s aminthogy bizonyos az, hogy évtizedek óta nem sújtotta az emberiiséget ilyen elemi csapás, szomorú tény az is, hogy a sokat szenvedett kereskedelemnek és iparnak alig voltak még olyan fekete napjai, mint a mostaniak.

A három napos pesti szocialista kongresszuson támadták a pártvezetőséget

Budapestről jelentik: A szocialista párt most tartotta meg három napos karácsonyi kongresszusát, amelyen külföldi szocialisták is részt vettek.

Az üdvözlő beszédet Peyer Károly mondotta. Amikor az olasz szocialistákról beszélt, élénk tüntetés keletkezett Mussolini ellen. A külföldi kiküldöttek között felszólt a jugoszláv Zsifke Topalevics, a belgrádi parlament alelnöke:

— A magyaroknak törekedniük kell — mondotta Topalevics — hogy a létfontosságú érdekeiben megtalálják a kapcsolatot a balkáni népekkel.

Beszélt Tamás István, Ruszinszko kiküldöttje is. Majd Farkas István ismertette a pártvezetőség parlamenti frakciójának a jelentését és utalt a polgári blokkal való együttműködésre. Szomorú tényként változt, hogy a polgári pártokat nem lehet olyan aktivitásra rábírn, amilyent az ügy megérdemel. A szocialista pártot azonban nem lehet izolálni és ezért szükséges, hogy a többi demokratikus pártokkal a parlamenti küzdelmekben együtt legyen.

A pártvezetőség jelentését egy napos izgalmas vita követte, úgy látszik, hogy a magyarországi szocializmusra párt nem tudóságon megelégett a párt parlamenti frakciójának működésével.

Stromfeld Aurél, volt ezredes, aki a vörös hadsereg vezérkari főnöke volt s ma a magyarországi szocializmusra párt egyik vezetőségi tagja, azt hangoztatta, hogy a proletáratunak az a legközelebbi feladata, hogy elérje az októberi vívmányokat. Halász Alfréd azokkal a szimpomákkal foglalkozik, amelyek könnyen felidézhetik a párt-szakadást. A kormányval való paktum, amit a szocialisták Bethlennel kötöttek, másrészt a vezetők rossz modora rendkívül alkalmas arra, hogy a munkástömegeket bizalmatlanná tegye a párt mai vezére iránt.

Az ellenzéki szónokoknak Propper válszolt, aki kijelentette, hogy nem októberi, hanem pártprogram alapján állanak. Másnap Kéthly Anna bejelentette, hogy a szocialista kongresszussal árhuzamosan megtartott nékongresszust a rendőrség feloszlatta. A bejelentést a szocialdemokraták élles elítéléssel fogadták. Megjelent a kongresszuson Vanczák János képviselő is, akit hat hónapos fogságából a karácsonyi ünnepre hazaengedtek családjához. Vanczákot belépése alkalmával lelkesen ünnepelték. A pártkongresszus harmadik napján újra éleshangon ellenzéki bírálatok hangzottak el.

Holló Lajos parlamenti frakció egyes tagjairól mond élles kritikát. Sok szocialista képviselő nem teljesíti kötelességét és a munkától távol marad. Rendkívüli vihar támad, amikor dr. Kiss Jenő a szocialista intellektuelekről beszélt. Dr. Kiss Jenő hangoztatta, hogy az intellektuelek jórésze szocialista érzelmekkel van eltelve.

Peyer javaslatára elvetették azt az indítványt, hogy a nemzetgyűlés meghosszabbítása esetén a szocialista képviselők letégyek mandátumukat. Közben a karzatokról a pártvezetőség ellen ropcsdülakat dobáltak. Erre a rendőrség közbelépett és több fiatallembert, akit összetévesztettek a rópiatosztogatókkal, ütlegelni kezdtek. Jelentékeny kavargás támadt, amelyből kifolyólag három embert letartóztattak.

A kongresszus nagy viharok között elfogadta azt a javaslatot, hogy a jövőben a kongresszuson

a képviselőknek és mindazoknak, akik hivatalból vannak kiküldve, ne legyen szavazati joguk. Ezek után a régi pártvezetőséget újra megválasztották.

A vármegyei jegyzők panasza

A biharmegyei jegyzőegyesület tegnap a vármegye-házán Hasas Döme elnöklésével közgyűlést tartott. A gyűlésen a megyeszerte pusztító árvizek miatt kevesen jelentek meg. A megjelenteket dr. Regman Miklós prefektus kikérdezte az árvíz pusztításáról. A legnagyobb károkat Homorog és Madarász községekben okozta az árvíz. Hollódon egy embert megölt az áradás és elvitte a hidat. A prefektus kijelentette, hogy a jelentések beérkezése után előterjesztést tesz a miniszternek s a gyorssegélyt a főszolgabírák útján fogja kiosztatni a károsultaknak. Felhívta a jegyzők figyelmét a néppel való előzékeny bánásmódra. Az elnök elmondotta, hogy kevés a csendő, amelyre itt, a határszélen, különösen szükség van, hogy megvédje a jegyzőbiztonságát. Csak egy csendőből áll az őrs s ez kevés. Régebben a kifogástalan csendőrség s kifogástalan közigazgatás előtt meg kellett mindenkinnek hajolni s reméli, hogy a helyzet az új közigazgatási szervezés után meg fog javulni.

Az 1925. és 1926. évi költségvetések voltak a közgyűlés napirendjén. A közgyűlés elnöke felhívta a jegyzők figyelmét arra a bizonytalanságra, amely az új közigazgatási törvény életbe lépése felől a jegyzői karban uralkodik. Még nem jelent meg a végrehajtási rendelet s 163 jegyző még mase tudja, milyen lesz az új közigazgatás. A bíró, egészen bizonyos, nem tudja ellátni a közigazgatást, minden a jegyző vállára nehezedik ezután is. Az a baj, hogy a jegyző helyzete bizonytalan, nem tudja, mikor helyezik át. Marostordában például 2 jegyző kivételével valamennyi jegyzőt áthelyeztek egy szép napon. Ezért a jegyzők nem szervezkedhetnek.

A jegyzők egyesülete felkérte a vármegyét, hogy a megye költségvetésébe vegyen fel a jegyzők gyermekeinek s árvaainak építendő jegyzőház céljaira megfelelő összeget. Reméli, hogy a jegyzőothon rövidesen létesül, de a vármegye által felvett 30.000 leit nem tartja megfelelőnek, mert erre legalább 200.000 lei szükséges.

Felhívja a jegyzőket, hogy az egyesületbe lépjenek be, 163 jegyző s 90 jegyzőhelyettes egyet-sülve sokat elérhet. Az új közigazgatásban a jegyző szerepe még fontosabb lesz, mint eddig.

Dorian filmszínház

Ma, kedden 5, 7 és 9 órakor

Hentzaui Rupert

Monumentális film.

Rendezte:

D. W. Griffith.

A főszerepben:

Enid Bennet és Adolph Menjou

Miklós király, Rulitánia uralkodója mogorva és ember-gyűlölő ember, akinek fékezhetetlen szenvedélye és egyetlen öröme az ivás. Felesége, a gyönyörű Flávia királynő egy polgár embert, Rassendyl Miklóst szereti. A száműzött Hentzaui Rupert megszerzi a királynő egyik szerelmes levelét. Rassendyl Miklós megakadja menteni a királynő hírnevét, de Rupert már átadta a levelet a királynak. Rupert és a király között viszály támad, kardot rántanak és egy idegélkre menő párbajban a király holtan rogy össze. Rassendylt a nép, amely nem tud a király haláláról, a nagy hasonlóság folytán a királynak tartja. Az egyszerű polgárember magára ölti a bitorpalástot, kezébe veszi a jogát és mellette van a királynő, aki szereti.

Ezzel kezdődik ez a hatalmas filmremek, amely mindenkinek a tetszését meg fogja nyerni.

Dienzl Oszkár megmérgezte magát, mert az elhagyott tele- ségét szerette.

Budapestről jelentik: Dienzl Oszkár zongoraművész veronállal mérgezte magát és karácsony másodnapján meghalt.

Dienzl Oszkár egészen eredeti fajtájából való volt a művészembereknek. Zongoraművész volt, de felette nem a zene volt az ur, ő volt a csontfogú instrumentum szeszélyes, szerelmes gavalléja. Talán sohasem is gondolt arra, hogy változó, legyen és hangversenydobogók önálló fejedelme, akinek hódolattal és arannyal adozók a tömeg. Valószínű, hogy utálta a zongorát, mert kenyeret adott neki, pedig szívebb-szívebb nem ültél le billentyűt még művész, mint Dienzl, aki feleségét kísérte. Felesége volt az első és egyetlen műdal-énekesnő Magyarországon: ácz Ena és Dienzl Oszkár. Összecsengett a neve a két egyforma műtájt ápoló ember-párnak, akikből feltámadt virág volt egy műdal. Hol tűzes szírmu, tűskés, mint egy spanyolkendő piros rozsás vizirő, hol tenér virág omló szirmokkal és omlatag száron, akár egy battanyak. Ritkán Dienzl szerette a dalt, gyakrabban Tarnay és sokszor szerették gyöngyöket a világ dainrodalmából.

Dienzl Oszkár két éve ott hagyta a pódiumot és elvált Rácz Enától. Megdöbbentő bohém-szavval beült a Newyorki kávéház pincejébe barzongorásnak. Műsoránokat adott elő arról, hogy Moric mit csinál a mozában és a szerető vörös arca elszíntenedett, amikor a bar művész puukikuma áhítatos csöndben a régi Dienzl akarta hallani. A felfordult világban a kijárat előtti tányerkan szászok gyűltek halomba hajnalig, aztán Dienzl egyszerre csak otthagya a könnyű pénz-szerest, a Newyorki bár füstjét és tompa, alkoholködös éjszakáit, amelyben ugylátszik, csak megbánt lépésére keresett feledést, mert szerette a feleségét, akit ott hagyott, akitől elvált. Újra megházasodott, elvette Marton Gyula kormányfőtanácsos feleségét, akinek a kedvéért Rácz Enától elvált. Martonnának három gyermeke volt, a legidősebb 18 éves.

Aztán összekötöttést keresett a feleségéhez, aki visszautasította. Karácsonykor pedig veronállal mérgezte magát.

Első felesége könnyek közt ezt mondotta egy újságírónak:

— Elutasítottam, de éreznie kellett volna, hogy ez nem végleges. Tudnia kellett volna, hogy mindig őt szerettem. Csak nem tudtam még elfelejteni ilyen rövid idő alatt, amit velem tett. Szerettem és várnia kellett volna.

A zsidó leányegylet eredményes harca a nyomor ellen

A zsidó leányegylet vasárnap délután 500 gyereket ruházott fel. A lelkes leánygárda működéséről csak a legnagyobb elismerés hangján lehet írni, fiatal leányok, akiknek minden gondjuk a külvárosi szegény gyerekek támogatása és az éhezők istápolása.

A zsidó leányegylet Ullmann-palotában levő irodájában egész éven át folyik a munka, varrnak fű- és leányruhákat, azokat próbálják, gyűtenek pénzt, elcimszert és az urilányok mindig akkor toppannak be a külvárosi szegényházakba, amikor a legnagyobb szükség van rá. Egy évi fáradsálmak ünnepeit ülték meg a lányok vasárnap délután amikor a polgári iskola nagytermében megtartották a ruhakiosztást. Ötszáz rongyos gyerek várta a termekben a jó, meleg ruhát, új cipőt, amelyikbe nem folyik be a víz.

Deutsch Rózsi, az egylet fáradhatatlan elnöknője egyszerű, keresetlen szavakkal üdvözölte a megjelent díszes közönséget. Köszönetet mond Nussbaum hitközségi elnöknek, Weiss Jakab tanárnak, akik mindig segítettek a leányegylet tagjainak nehéz munkájában, a kereskedőknek, különösen Zauderer Dániel, Klein Simon és Rippner festvérekek cégnak, akik nagyszerű adományokkal járultak hozzá a leányegylet akciójához.

Salamon Ernőné mondott ezután köszönetet a leányegylet vezetőségnek és tagjainak a további ilyen lelkes munkára bívti fel a fiatal leányokat.

Ezután megkezdődött a ruhakiosztás. A nyomort egy perc megállították romboló útjában a gondos leánykezek. Sokat segítettek egész évben Rosinger Ica, Ullmann Mady, Weiss Sári, Altman Annus, Spitzer Bébi, Leikovic Erzs, Hirsch Reskó, Gutfried Mancsi, Sonnenwirth Fanny, Feldmann Sári, Blau Gizi, Feldmann Erzs, Silberstein

Viktoria, Schlesinger Aranka, Révész Berta, Wiedner Beria, Haas Mancsi és még számosan, akiknek nevét nem sikerült feljegyezni.

Látogatásom Habsburg Miksánál

Főpróba a Heyman-szinkörben

Nem szerettem a bemutatókat. Kétféle ember szokott csak elmenni.

10 órákor kezdődik. Fél tizenegykor indultam el hazulról.

Az udvar tele kíváncsiakkal. Most már sietek én is. Telve a szinkör előcsarnoka. Most már én is kíváncsi vagyok. Sietek. Nagynehezen átvégződöm a tömegen és benni vagyok a fényesen kivilágított teremben.

Épp most kezd a zenekar egy indulóval. Néma csend, ünnepélyesség minden arcon.

A Metro Goldwyn Filmgyár remekművét mutatja be elsőnek Romániában a Heyman-szinkör.

Szétneéz a teremben. Mily kellemes család. Egy rideg sajtóbemutatóra számítottak és ott látom az erdélyi összes nagy mozgóképzinházak tulajdonosait, ott vannak az összes notabilitások, ott vannak a lelkes Metro Filmgyár romániai képviselői és ott van csakhamar a fehér vásznon Marion Dawies.

Szebb és kedvesebb nőt ritkán láttam. Foss, gyönyörű termet, a párisi szabók remekművébe bujtított Vénusz.

Igazi királyi jelenség.

A többi szereplőről csak annyit, felelincseltek a 10 hosszú felvonáson keresztül. Romantikával, epizódokkal, harccal és szépségükkel elfeledtettem velem, hogy már dél rég elmúlt.

Robert Vignola rendezésével igazi meseterít produkált.

A Heyman szinkör jól választotta meg műsorait.

(K-1.)

A Kath-Növédő nagy estélye

Akit a hónapok első napján a Kath Kör felé visz útja, nézzon be a Kath-Növédő Egyesületbe, ahol a szegény asszonyok, özvegyek, öregek, elhagyottak száza között oszt ki segélyeket a Növédő fardhatatlan elnöke, a legnemesebb szívű nők egyike: dr Kassay Kálmánné. Aki ezt a jelenetet egyszer látta, sosem fogja elfelejteni és szívesen adja oda felesleges pénzét az egyesületnek. De ezeken kívül beteg anyak, ha jelentkeznek, sorstól öszzedő t, váratlan összeppant asszonyok, vagy az újságból tudomást szerez a Növédő elnökének mindenre kiterjedő figyelem, azonnal segítenek. Öreg, elhagyott asszonyokat felváltva látnak el előemmel, tovább segítik szenvedésük után a betegeket, rokkantakat. Ovják, védik a cselédeket. Minderről nem tud a világ s legkevésbé tudja azt, hogy nonnan, milyen fáradtságos testet, lelkét őrli munkával szerzik meg a hozzá való pénzt. Egyik pénzkereső forrása a Növédőnek az a bál melyet egyszer egy évben tartanak s az idén karácsony másodnapján tartották meg a Katholikus Körben.

Szép, elegáns mulatság volt, melyet az előnkség finom izléssel összeállított műsor előzött meg. Lengyel Vilmos színművész nyitotta meg az estélyt Szász Károlynas, Petőfinak és Adynak egy egy költeményével. Baranyai Jolán kamaráénekesnő, aki csodás szépségű hangját s művészetét mindig szívesen ajánlja, ha kéri jótékonyaság számára, egyik híres szerepéből, Puccini „Butterfly” című operából a második felvonási adta elő Mayr Margittal, a most feltűnt pompás énekesnővel, aki Szuzsi szerepét énekelte. A közönség sokáig tomoalva ünnepelte az előadást. Egy szépséges fiatal leány, Imrik Mária zongora számával páratlan sikert értet el. Sokszor szünetelték lámpák elé. Egy humoros bécsi sörház-jelenet ötletes bevezetője volt a musornak. Bodis Margit, Ba-

ranyay Loli, Czeglédy Erzs, Faragó Böske Klára, Horthy Klára, Harsányi Annus, István Lili, Középpessy Iona, Mayr Magda, Patz Kató, Radó Zsuzsika, Szabados Vima, Szék Margit, Schön Margit, Vitályos Iona, Weinberger Lionka, Középpessy László, Halmos László Szabó Dénes, Mayr László, Varsányi Gál játszottak a jelenetben és Kenéz Jenő, Pál Erő, Rotzbart József, Arany László, V. Imre, Erdős Gábor, az ifjusági zeneegyesítő tagjai, Radó László elnök vezetése alatt a két láttak el. A szereplő személyek pompás előadásukkal minden dícséretet s elismeréskérdemelték. A nagyszerű jelenetet Pártos Zsöl építész, az ismert kítőnő műkedvelő főképész megőrkítette.

Réggel 5 óráig tartó tánc fejezte be az estélyt de referációknak nem lenne befeléjezt, nem emlékeznék meg az előknő mellett a kőd őz. Gyakokné alelnőknő és a válasmany tagjainak szerepéről, akik utólrérheteti háziasszonyok voltak. A leltár-éteket b lapilag fogja e bétén nyuglázni az egyesítő

Nagy képvásárlások a városi testők tárlata

Karácsony előtt nyitott meg a nagyváradi tők kiállítása a Heyman-kert tárlathelyiségében. festők valóban impozáns művészi tejsítményről tek bizonyoságot ezzel a reánkivűl gazdag tárlat

Karácsony napjában orvendetesen meginduló kiállítás a képvásárlás is. Elsők között a nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara vásárolt. gyobb mennyiségben képeket. Megvette az Iparkamara kara Múhely szobrásztól Ferdinánd kir portreit, Barát Moricz „Hazalelé”, Imrie „Kárhahagy”, Libor Ernő „Pont-Neu”, Maczalka A. B. „Szénabogya és Mikes Odón „Partrésztel” képeket.

Az Iparkamarán kívül kiállításba helyezte a ros is, hogy nagyobb képvásárlással siet ele tenni a helyi képzőművészettel fennálló kötelezi segének s azokivűl a nagyváradi pénzintéze és iparvállalatok körében is erős mozgalom ind képvásárlások érdekében.

A kiállító művészek különben pénteken utánra nagyszabású művészestélyt rendeznek melynek keretében fog művészek lépni P. Gyey Loia, Tabéry Géza, Peredy György s a nagyvá radi filharmonikusok.

x MAPSBERGER kárpitos Vlahuta (Szt. János)-u. 7-a. V minden e szakmában vágó munkát. Kész nemesrekek rakid

• Legjobb telefonkészüléki villanykörte manometer raktáramról. Házi teleion s villan szerelést, minden fémipari s eszterga-munkát, vitásokat igen szolid áron vállal R. z. elekt mechanikus, Szalárdi-utca 9. teleion 512.

• Finom teasütemény és karácsonyi karkak Schwimernél a legolcsóbbak.

• Molett hölgyek számára utólrérhet len melltartók melltartó- gyomor- és h kötő kombinációk rendelhetők ezvni te metre csakis: Kováts Sándornénál Nilges telep Legujabb divat.

Darvas harisnyái legjobbra

• Karácsonyra, Szilveszterre torták parfaitokat Schwimernél rendeljen.

PERZSASZÓNYEGEK részletfizetésre is kap hatók STERNBERG-nél, Bul. Reg. Ferdinand 14

• Megiagyott, szétlöt, hidegről kivő sódótt kezeket 3 nap alatt hóhéhrre var zsolja a Liseron kézfinomító, Farka István Apolló-drogéria.

• Túlhalmozott pipere-szappan fészlet met feltűnő olcsón árulom. Kérem, tekints meg a kirakati árákat. Farkas Istvá Apolló-drogéria.

Gummiharisnyák, serpkötők, haskötők. „Muzica” Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-u. 13.

• Újévi ajándékoknak alkalmas kezei ták, parfümök, Kölm-vizek, szappanok lego csóbban kaphatók Farkas István Apolló drogériájában.

Száznolcvanhárom rab karácsonya

Tüőtörtök délután ünnepelőtti hangulat városunka feledt a városra. Emberek siettek kis nyaralásokkal a hónapok alatt, az ismerősök kezét szorongatva kívántak egymásnak boldog karácsonyi ünnepeket.

Először volt, amikor beléptünk a legszomorúbb ház kapuján: a fogházba. A «Nagyváradi fogház» írt a társadalom eseményeinek karácsonya érdekében s a jószívű emberek márkáit tették a nemes szándékú ötletet. Dr. Emil főügyész és dr. Sovrea Valér vezetésével készségeket tettek eleget, hogy az emberbaráti intézmények karácsonyfát állítsanak a fogház lakóinak.

Az őrség parancsnoka szigorúan leigazoltatott, így enged belépni a fogházba. Mindegyik fogorvos örök között haladunk, míg a második emeleten lévő betegszobákban folyosók tisztaság, vakító fehér falak, betegszobák hatalmas karácsonya. A fogházban a női osztály rácsos vasajtója, mely lassú léptekkel jár fel és alá a fegyveres őrs.

Az ünnepség megérkeznek dr. Fildán Emil főügyész, Mussu és Athanasia királyi ügyészek, Magier Aurél archimandrita, dr. Gyenge László református lelkész, a katolikus szociális misszió és a görög keleti olár egyesület hölgyei és a református szeretetház női bizottsága. A hosszú folyosó főfehér asztalán kerek asztalok százszámra, mindegyik mellett kólások szalona, sonka. Egyforma adagok mind. Mussu ügyész rendelkezése elővezeték a rácsok előtt. Először a nők jönnek. Nekünk ismerősök, a férfiak is rendőri riportok hősei. A fiatalok foglyok jönnek: tizenöt éves kislányok.

A terem megtelik, még a folyosóra is jut. Felhangzik a görög keleti teológia éneke: egyházi dalokat énekelnek. A foglyok nyílt szemmel bámulnak a fényesen kivált karácsonyfára.

Dr. Magier Aurél beszél először román nyelven a foglyokhoz, a főpap költői szavakkal beszéde megfogja a foglyok lelkét, akik még nem töltötték be minden helyet a lelki ürességükben.

— Isten előtt csak egyforma ember létezik — mondotta dr. Magier — ezért azt mondom nekik: Testvérek! Ilyenkor Jézus Krisztus születés napján akarunk, hogy ti is érezzétek a bűnösöknek talált. Azután színes, biblikus történetekkel magyarázta, hogy itt a fogházban imádkozzanak, hogy a legfelsőbb, az Isten, bocsássa meg vétkeiket. A bejárati alatti foglyokat figyeltem, a nők nagy sirt, még Kun Margit, a züllött zsebtolvajné Rozs arcú foglyok arcán könny pergett, de a férfiak is, akik nevetve néztek a papot, a szó sem maradt meg emlékeztetükben.

Azután dr. Gyenge János magyar nyelven beszélt a foglyokhoz, a református szeretetház nevében.

— Testetek számára hoztunk kalácsot — mondta Gyenge dr. a beszédét — lelketeknek adta a Krisztus szeretetét. A lelki szabadság hirdetésük, a Megváltó tanait, hogy amikor életetek szabad lesz és visszatértek a társadalomba, lelketek is felszabaduljon a bűn alól.

— Ha újjal mutatnak rátok az életben, hogy ti már ebben a szomorú házában voltatok, megértenétek, van egy barátotok a szeretet apostola Jézus Krisztus, aki letörli könnyeteket és szorongatja homlokotokat.

— Testvérek! Szent karácsony estélyén a kálvária magányában imádkozzatok...

Szem nem maradt szárazon a beszéd alatt. A hallgatóság mellett Sztupár Traian, Hídegkúti Sándor gyilkosa, dr. Balázs Jenő, Csiki László a szociális zsebtolvaj, Tompa Mihály kloroformos tolvaj, a sok kis és nagy tolvaj, Gaborian elöljáró gyilkos csendőrmester, mind lefoglalták a fejüket és válluk reszketése árulta el, hogy sírnak...

Bacalogi ezredes a Cele Trei Crisuri káldat, 250 darab könyvet adott át egyszerű emberek kíséretében.

Danaica Constantin okirathamisításért elítélte a bíróság a papok elé és csak ennyit mond.

— Száznolcvanhárom fogoly nevében köszönöm, amit értünk tettek!

Azután szétosztották a foglyok között az ajándékokat. Szótlanul vették át a karácsonyi kalácsot és mentek vissza a celláikba.

Egy öreg magyar oda állt dr. Gyenge János elébe. Kezében önkézzel faragott sábot.

— Tekintetes ur, a szép szavaiért, ha meg nem sértem, fogadja el.

— Öreg, maga, miért van itt — kérdezzük.

Felavatták a nagyváradi Munkás-Otthon

Ünnepélyes külsőségek között avatta fel Nagyvárad munkássága vasárnap délelőtt az új Munkás-Otthon, amit nagy áldozatkészséggel és évek kitartó munkájával sikerült létrehozni. A megnyitási külsőségei az osztályok közötti béke és meggyőző méretűség jegyében folytak le. Egyedül Rozvány Jenő ültette meg a békébeli szocialista hangját és még egy-két szónok érintette ezt a hangnemet.

A Str. Vlahuța (Szt. János-ut.) torkolatánál emelkedő Munkás-Otthon vörös függönyös disztermében már délelőtt 10 órákor nagy tömegben szorongtak Nagyvárad szervezett munkásai. Néhány perccel 10 óra után egymásután érkeztek az Otthon megnyitására a hatóságok és a polgári előkelőségek. Az Otthon Str. Vlahuța (Szt. János-utcai) bejáratánál hosszú autó- és kocsi sor állt, melyen Regman prefektus, Negulescu Athanas ezredes képviselő, Bucio Coriolan polgármester, Maimuța signura al főnök, stb. érkeztek. A hatóságok képviselői és polgári osztályok képviselői a számukra fenntartott első sorokban helyezkedtek el.

A függöny felgördült és az összmunkásság dalárdája Almásy karnagy vezetésével zúgótpások között adta elő ünnepi nyitányát. Nyitány után a Munkás-Otthon építbizottságának vezetősége nevében Szilágyi Andor pár szóval megnyitottnak jelent ki a Munkás-Otthon s mindjárt átadja a szót Niculescu nyomdásznak, aki a szakszervezet nevében beszél. Vázolja a nagyváradi munkásság több mint negyedszázados küzdelmét és a Munkás-Otthon felépítésének történetét. Felelteti, hogy minden munkás egy napi munkáját áldozta azért, hogy az Otthon felépüljön s hogy a munkásokkal szimpatizáló intellektuális hozzájárultak az Otthon létesítéséhez. Eleti a nagyváradi összmunkásságot, akikre a mai napon Románia minden szervezett munkása büszkén szegezheti tekintetét.

Czellér Lajos azzal kezd beszédét, hogy a nagyváradi munkásság megmozdulása egybeesik a magyarországi összmunkásság huszonhét évvel ezelőtti történeti porondra lépésével.

— A Bonéi-kütlő indultunk el huszonhét évvel ezelőtt — mondja Czellér — olyan időben, amikor Nagyváradon több volt a rendőrtáskák, mint a szervezett munkás. Az építő- és ácsiparosok lecsatolnak az Újvilág kávéházban, a munkások akkori találkozó helyén a magyarországi szakszervezetek. Olyan időben történik ez, amikor felelős politikuskok azt hangoztatták szerte az országban, hogy osztálykérdés nem létezik másutt, mint lelketlen demagógok képzeletében. Később a szabadkőműves-páholyházban megnyílt munkásszervezeti életet a romániai általános szátrák következtében kell beszűntetni. A szervezkedés helyett letörés, börtönök és kínzások korszaka következik. A munkásság otthontalanul marad. 1922-ben azután elhatározzák, hogy felépítik a munkásság vérétekből ezt az Otthon. Nem lehet tagadni, adtak a ház felépítéséhez mások is hozzájárulást, mint a szervezett munkások, adtak azok, akiknek ideológiája közeli rokon a munkásokéval. Az építbizottság munkája befejeződött, de a munkásság munkája ezzel még nem kész. A munka társadalmát kell felépíteni s ezért fogadják meg Nagyvárad munkásai, hogy új Otthonukat ha kell, életük árán is megtartják.

Üdvözlő táviratok felolvasására kerül a sor: Ploesti, Kisenov, Temesvár, Arad, Lugos, Marosvásárhely szakszervezetei kívül az országban majdnem minden ipari centrumából rengeteg távirat érkezett. Küldöttelkel azonban az erdélyszerte megindult árvízek miatt csak Kolozsvár és Szatmár vidékéről jöhettek meg delegátusok. Kovács Lajos a szatmári, Vignann János a nagykarolyi, Komáromi Ferenc a máramaroszi, Ulici László a nagyszebeni és Schlinger Márton a nagyváradi nyomdász szövetség, illetve munkásszervezetek üdvözlését és jókívánságát tolmácsolja.

A küldöttelkel elhangzása után Bucio Coriolan polgármester intézett beszédet a munkásokhoz. A város is eljött — ugymond — hogy ünnepeljen a Munkás-Otthon felavatásán, aminek láttára tisztelettel kell meghajolni a polgári osztályoknak is a munkásság energiája előtt. Boldog, hogy résztvehet a megnyitáson és kívánja, hogy munkája után minden munkás leljen pihenést ez új falak között és szellemét a román állam keretei

— Hát teccik tudni a lakás miatt. Kiakartak lakolni és én fejbe vertem a házigazdát...

Esteledett, mikor elhagytuk a fogházat. A világon szerte akkor gyulladtak ki a karácsonyi gyertyái, az ügyességi fogházban pedig 183 ember álmodozott, vágyódott családja, szeretet körébe...

között fejlessze. Kijelenti, hogy a városi tanács költségvetésében jelentékeny összeget állapít meg a Munkás-Otthon javára.

Fried János, a Kereskedelmi Csanok képviselőjében a megnyitásra történt meghívásban annak a harmóniának egyik jelét látja, amely harmónia mindig is létezett a nagyváradi munkaadók és munkások között. Ezt a harmóniát nézete szerint a munkásságra és a munkaadókra egyaránt fenyegető leépítés veszélye még jobban kilógja fokozni. A dolgozó társadalomnak, tehát: kereskedőknek, iparosoknak és munkásoknak közösen kell helyrehozni a világháború kárait. Kautskyt idézi s kívánja, hogy a munkásság legyen boldog új otthonában.

Most Kállai Ernő, a Gyáriparosok Országos Szövetsége nevében emelkedett szószára. A váradi társadalmi béke megteremtésének egyik jelét látja az Otthon megnyitásában. Nem egyszerű vendégnek érzi magát, hanem részesnek is a Munkás Otthonban, amelynek létrehozásához a Gyáriparosok anyagiakkal is hozzájárultak. Megyeri Ferenc mérnök az iparosok és munkások közelségét hangsúlyozza és kifejezi azt, hogy az iparos és munkás egymáshoz még közelebb van, mint a gyáriparosok és munkások. Sonnenwirth Sándor, a Törökvis Munkás Testdóz nevében üdvözölte új otthonukban a munkásokat, majd Fülöp János vette át a Munkás Otthon az építbizottságtól. A Munkás Otthon felépítésének történetét — mondotta Fülöp — már mások ismertették. De elfelejtették megemlíteni az előttem szólók azt, hogy bárbar kezek a munkásság régi könyvtárát elvetették és máglyára dobták. Hogy az újonnan épült Otthon céljának teljesen megfeleljen, szükség van ennek a könyvtárnak pótlására. Megfogadja, hogy a munkásság kulturáját minden erejéből fejleszteni fogja az új Munkás Otthon.

A beszédek elhangzása után Regman prefektus kíván szólni. Munkástestvéreinek szólítja az egybegyűlteket és örömet tejezi ki a fölött, hogy itt lehet a munkásság soraiban. Régen óhajtott megjelenni közöttük és velük érintkezni, hogy meghallgassa panaszait. Ő a munkásságot mindig nagybecsülte és soraikban ott látta Józsefet is, Jézus Krisztus apját és magát Jézus Krisztust is, aki apja mesterességét folytatta. Örül, hogy olyan alkalommal talál először érintkezést a munkásokkal, amikor azok nagy áldozatok árán létesített Otthonukat felavatják. A jobb életért küzdő munkássággal a jövőben is szimpatizálni fog. Faust azt mondja, hogy a boldogság útja abban van, ha mások boldogságáért küzdünk. Ilyen önzetlen munkásságot fejt ki az igazi munkás a köz érdekében. Találjon a munkásság pihenőt Otthonában és erősítse meg szellemét és fizikumát a napi munka után. Találjanak itt ezenkívül a munkások forrást a hazaszeretetre és az állami érdekek előmozdítására. Gyakran óhajtat ezentul is megjelenni a munkások között, akikkel együtt akar beszélni, énekelni és olvasni. Ahogyan a betlehemi jászolból a világ megváltása elindult, úgy induljon ki a Munkás Otthonból a hazaszeret.

A megnyitó ünnepélynek sorrendben utolsó szónoka Rozvány Jenő dr. volt. Fölveti a kérdést:

— A mi várunk lesz-e ez az épület? A mi várunk lesz-e vajon ahonnan védekezhetünk és támadhatunk a reakció ellen? A hideg falakba életet kell önteni és ez a munkások jövő feladata. Mert amíg a falakat felépítettük, pirulva kellett olyan eszközökhöz nyulni, amelyek a munkásideológiával homlokegyenest ellenkeznek. Megalkuvás volt már az is, hogy a Munkás Otthon tégláit mindenféle alapítványokkal, konfettizésekkel, szépségversenyekkel voltak kénytelenek összehozni. Lesz-e erkölcsi erők a jövőben? Egy pusztuló társadalmi rend korszakát éljük és a ma emberét a jövő társadalmába átmenteni az öntudatos munkásság feladata. Lesz-e elég ereje a munkásságnak ehhez a feladatához? Azok az osztályok, amelyeket a munkásság a megnyílt Otthon felépítése céljából kénytelen-kelletlen igénybe vett, részüket számításból, részint azonban meg kell hagyni, szimpatizálni is siettek segítségünkre. Az elkövetkező munkásharcok, az emberiség küzdelme a felszabadításért. Bizonyára voltak az intellektuális soraiban is olyanok, akik ennek a küzdelemnek nagy perspektívát érzékeltek. Viszont a másik oldalon a munkásság

Rozvány Jenő beszédét a munkásság szünni nem akaró óvációjával fogadta. Ezután a Gutenberg-dalárda énekszámai fejezték be a megnyitó-ünnepet.

A Pro Palesztina Liga alakuló gyűlését, vasárnap délután tartották meg a Kereskedelmi Csarnok nagytermében, amelyen igen szép számban jelennek meg a nagyváradi úriúrigyek. Az alakuló gyűlésnek két Kolozsvári vendége is: volt Winkler Janka, a kolozsvári Tarbat gimnázium tanárnője és dr Szőnyi Géza, a központi titkára.

Másfelőrás beszédével igen nagy hatást ért el és lelkesen ünnepelte a közöség.

Ellenörök: Epstein Samuné. Wi
Manoné.

Választmány: Schönberger Anna dr Pogany Gyuláné, Láng Samuné, dr hányi Rezsóné, Fehér Dezsóné, Kunláné, dr Steiner Ervinné, dr Bárdos Irén Vinkler Simonné, Lichtmann Miksáné, B Istvánné, Molnár Andorné, Szilágyi Erdr Bársony Vilmosné, Fischer Jenőné rovit Józsefné, dr Markovits Andorné, ner Lajosné, Waldner Ignátné, dr P Henrikné, Goldstein Mózesné, Deutsch dorné, Wasserstrom Sándorné, Citternőné, London Lajosné, Róna Andorné, Gézáné, Neumann Károlyné, dr F Imréné, Klein Mórné, Rippner József Marchitzné.

Az alakuló gyűlést dr. Bárdos
rekesztette be beszédével, aki kérte a t
megyei és nagyváradi zsidóságot a fol
munkára.

Stolzenberg, Soenneke

és bármilyen kivitelű **gyorsítókészletek** nagy választékban kaph

Mégay & László.

Telefon 6-23

Az
új füzetű **Record**
Specială-ső
a Temesvári Sörfőzde P

magasfoku, világos erős
sőre mindenütt kapható,
hol a főszűrt igazán első-
rangú minőségre fektetik



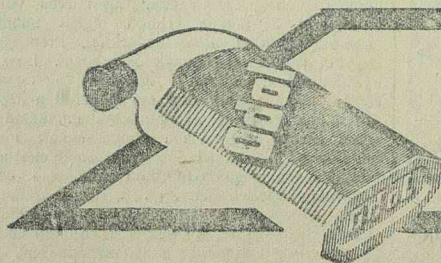
Csakis így címkézve kerül forgalomba

Primus

...Tervező-hízi-
cipők. minden kivételben. leg-
finomabb minőségben. meleg-
és. puha. és anyagból. valódi
bőrrel. legolcsóbban. és
kaphatók.

DERBY.
cipőüzletben.

- I. Bul. Reg. Ferd. 2. (Bazărepuiei)
II. Str. Avram Iancu (Hossuth-u.) 5.
Guărepuiei
VII. Str. Nicolae Iorga (Zöldia-u.) 7.



ODOL a világ legkoncentráltabb szájvize, néhány csepp elegendő belőle! Az Odol tehát nagyon gazdaságos. Tekintve ezt a gazdaságos voltát amely szinte csodálatos, Odol tényleg a világ legolcsóbb szájvize.

Emődi János javaslatára kimondja a gyűlés, hogy 1) országhosszra teszi a mozgalmat. Az összes városokat, illetve göcporokat gyors szervezkedésre szólítja fel azzal, hogy vonják be a körzetükbe eső kisebb területeket.

2. A kormányknál, illetve a MAV nyugdíj-pénztárnál való eljárásra megválasztják egyhangúan Szilágyi György főellenőrt és Peredy György hirlapíró.

3. A költségekhez való hozzájárulást 100, 50 és 25 leiben állapítják meg, melyet egy bizottság fog kivetni, de hogy a teljesen nyomorban lévő nem fizetnek semmit. Elfogadták Lovász István javaslatát, hogy az ügyek vitelére egy választmány választhassék. Szilágyi György felügyelő javasolja, hogy e választmányban, a mely direktívákat van hivatva adni és a szervezést keresztülvinni, minden szolgálati ág képviselve legyen.

Huszár Bertalan felügyelő felvilágosító szavai, valamint Cziféri Elek, Mate Dániel, Homonnai József és többek hozzászólása után a két javaslatot elfogadták és a választmány a szolgálati ágak képviselőinek szem előtt tartásával a következőkből alakult meg:

Huszár Bertalan felügyelő (törzsi elnökségi elnök), Szőke Albert (tiszviselő), Lovász István (kalauz (vonatkísérő személyzet)), Ritter Armin (főellenőr), Milasi Mark (kocsirendező személyzet), Berke Péter (raktári személyzet), Sztankovics Gyula (pályafentartás), Poldesz Richard (főfelügyelő), Bence György (pályaszer), Paller János (távírdia felügyelő), Ács Gyula (főfelügyelő (vontatás)), Török Ferenc (mozdonyvezető), Mester Dániel (fűtő), Takács Géza (műhely), Köhalmi Mihály, Lakatos Vilmos, Váradi Ignác (felügyelő (nyugdíjasok)), Makucz Gyula (felügyelő), Bagossy Béla (ellenőr), Tuka János (főművezető), Koltz Gyula, Emődi János, Siteri Elek, Cseh Béla (elbocsájtottak), Berde Imre, Bredák János, özv. Fráter Károlyné (fővezetői nyugdíjas).

A mozgalmaknak január hónapban országosan le kell folynia úgy, hogy a hónap végén Nagyvárad, Brassó, Nagyszeben, Marosvásárhely, Arad, Temesvár, Nagykároly, Szatmár, Máramaros, Sepsiszentgyörgy, Tóváros, Kolozsvár, kiküldöttel megtarthassák Kolozsváron közös értekezletüket. Több célszerű javaslatot fogadtak még el és a gyűlés este 7 óra körül oszlott szét azzal, hogy a választmány még e héten megtartja első ülését.

ALAPÍTOTT 1903.
STERN ADOLF
electrotechnikai vállalat
Viahula (Szt. János-utca) 20. Telefon 556

Villamos világítás
Villamos jelző csengők
Villamos motorok
Jelző csengők
Telefonok
Villámhárítók
felszerelés, nagy raktár
Villamos csillárok
billenő lámpák, vasalók, főzők.
Tungsram-égők.

Rémes öngyilkosságot
követnek el
patkányai,
ha megveszi
Radikál
huskivonat-patkányirtószert.
Kapható minden patikában és drogueriában



Taxák helyett pótdát

A város pénzügyi albizottsága tárgyalás alá vette szombat délután a költségvetést. Az ülésen ott volt dr. Regman Miklós prefektus is. Az albizottság tagjai: Negulescu képviselő, Papadunoi Theodor, Hegedüs Nándor, valamint dr. Fried János, a Csarnok főtitkára és a tanács tagjai.

A bizottság a legnagyobb alaposággal vette sorra az egész költségvetést és különösen beható vita volt a taxák kérdésénél. A boltberek után kivetett taxák kérdéséhez valamennyi tag hozzájárult és a bizottság csak azzal a feltétellel fogadta el a preliminált 3,200,000 lejt, ha a taxák kúlsát a tanács leszallítja. A költségvetésben új tételt fedezett fel a bizottság: a csatornázási taxát, amelyre a tanács egy millió lejt vett fel. Negulescu képviselő és Hegedüs Nándor felszólalása után az albizottság abszolút indokolatlanul találta, hogy a magas csatornázási illetékeken kívül még egy új taxát is teremtenek és ezért a millió lejt törölte a költségvetésből.

Széles vitát keltett az a 15 millió tétel, amelyel a város az eltörölt közevetvámot akarta pótolni olyképpen, hogy a behozott vámok értéke után illetéket vet ki. Papadunoi Theodor és Negulescu Athanasz szakszerű fejtegetésekkel bizonyították be, hogy csakis az árak sulya után lehet vámost, vagy illetéket szedni. Hegedüs Nándor tiltakozik az ellen, hogy a város valóságos új vámhivatalt teremtsen a kereskedők nyakára. Ha a közevetvámot eltörölték, akkor inkább állítsuk vissza a taxák helyett a régi pótdátot, mert az igazságosabb. A bizottság végül a felvett 15 millió helyett visszaállította a költségvetésbe a 12 millió közevetvámot és ha a miniszter ezt nem hagyja jóvá, akkor visszalát a pótdát-rendszerhez.

A városi ingatlanok alacsony jövedelmességét kritizálta a bizottság és kívánta, hogy az új lakók tisztességes bért fizessenek és a város házában senki se kapjon potom pénzért lakást.

A tárgyalást a bizottság folytatta.

Mától kezdve régi helyiségében működik a váradi Timisiana-bank

Emlékeztet az az ádáz harc, amely a Dunkel-ház körül a múlt évben folyott. A városi főmérnöki hivatal egy hivatalos vizsgálat alapján lakhatatlannak nyilvánította a Dunkel-háznak körösoldali részét, amelyet a „Timisiana” Hitelintézet nagyváradi fiókja foglalt el.

A Dunkel-ház körösoldali része majdnem egy évig tartó építkezés után újra épült s ezideig a „Timisiana” fiókja kényszerítve volt a Str. D. Cantemir 2. alá költözködni, ahol igyekezett nagy nehézségek ellen bár, a közönség igényeit kielégíteni s a közgazdasági kívánalmaknak mindenképpen megfelelni.

Ma a Dunkel-ház régi, lakhatatlan részének helyén impozáns épület emelkedik. A „Timisiana” fiókja a tulajdonosokkal kötött régi szerződés alapján a mai napon ismét birtokba vette régi helyiségeit.

Hétfőn reggel 9 órakor folyt le a múltó esendben az új bankhelyiség felszentelése. A felszentelési szertartást Horváth Endre gör. kel. főesperes, volt szenátor celebrálta, a helyi választmány tagjai s a tisztviselők jelenlétében.

A felszentelési aktus után Horváth főesperes igen megkapó beszédet intézett a jelenlevőkhöz, további becsületes munkára és kitartásra buzdítván a vezetőséget, valamint a tisztviselőket.

A tisztviselők az egyházi szertartás után azonnal munkához láttak s mátol kezdve a „Timisiana” Hitelbank és Takarékpénztár Rt. nagyváradi fiókja a Piata Unirii (v. Szent László-tér) 2. alatt ismét a nagyközönség rendelkezésére áll.

NŐI HÓCIPÓ 500 lejtől
Kapható
REICHARD és fia cégénél

Elpusztult egy tanító

Virányi Győzőről van szó, a tanítóról, aki hatvan évig tanított lenecn s halván év után nyugalmult. Volt egy kevés nyugdíja s szülője, amelyet saját kezével műsőbb maga mellé vette unokaöccsével Józseffel, aki a levéltár poros akkavakult meg s ketten valahogymignem jött a világháború s a jnem futotta ruhára és enniavalóra. főske eluszott, a két ember egybába szorult s ott tengődött mindak közel voltak az éhalálhoz. Akkor nadalmi felbuzdulás segített a volt tanított tisztviselőn. Nyugdíját is megVirányinak.

Szegény Virányi leszorított igese tudta magát és Ludvigot eltarlanézelt derülten az egyforma, nyonhozó napok elé, mindrossabb lettzele. Bekéldőben se volt rózsás megélhetése, hát még ma, a hídőkorszakában, a részvétlenség kMégis huzta a sokat nélkülöző tanítokat, míg végre ugyszólván chHetvenkilenc évig élt, amelybőhdologgal töltött el, tizenkilencetTemelése nagy részvét mellett törtváltak a halás tanítványai nagy saMária-kongregáció tagjai és aegyedül maradt vak ember, Ludvig

A HEYMAN-SZINKOR

szilveszteri kabarejban fellépnek
Zöldhegy Anna Tompa Béla
Bellak Aranka Páger Antal
Holtos Juci Lengyel Vilmos
Benes Hana Ber Barna Anna
Stoll Béla Galambos Ele
Dr. Guttman Miklós

A műsor a legújabb kuplék, dalok, tátréfák és bohózatokból lett összeállítva. dete éjjel 11 órakor jegyek előre váltáHeyman-szinkor pénztáránál.

Társ

kerestetik Fő-utca legszebb helyélegáns, jól bevezetelt üzlethez. Kajanlatokat „Társ” jelűre Rudolf hirdetésivállalathoz, Reg. Ferd. 14

Cserepes és vágott virágok

és virágunkák legszebb kivitelk
legolcsóbb árak
Szabó Béla
virágüzletében — Sas-palo

Vas- és réz-butor

nagy választékban érkeztek és legolcsóbban ka
Kun Adolf vaskereskedésében,
Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-utca) 3. szán

Estélyi cipőket legdivatosabb telben hozott
ból is 24 óra alatt készit **Deczky Sándor**
Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 2. az udv

Schöberl-ágyak

leszen és megrendelésre kaphatók 3500
ART KARPITOSNAL
Strada Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig-Minden e szakmába való munkák legzolgárban és felelősség mellett készülnék.

* **Ügyvédi hír.** Közös ügyvédi irodánkat Rimanóczy-utca 12. szám alá helyeztük át. Dr. Klein Dezső ügyvéd, dr. Rosenberg Dezső ügyvéd.

* **A Gyermekekről Egyesület háziasszonyai.** A nagyváradai Gyermekekről Egyesület e héten szerdán délután 5 órakor teadélután és pénteken, új év napján este 9 órakor teacsefelyt rendez a Royal-buffet helyiségeiben.

* **NAGY ÉRDEKLŐDÉS** előzi meg a nagyváradai nyomdászok Szilveszteri táncmulatságát, mely a Kath. Körben 9 órai kezdettel lesz megtartva. Aki olcsón és kellemesen akar ez estén szórakozni, azok mind eljönnek erre nagyszerű műsorral egybekötött táncmulatságra. Jó kedv és derű lesz urrá ez estén mindenkin és egy jobb év reményeivel, egy kedves táncmulatság boldog emlékével távozik majd mindenki. Pazar, élvezetes műsor számokban nem lesz hiány, a mely után a kitűnő színházi zenekar reggelig huzza a talp alá valót. A gondos rendezőség minden intézkedést megtett arra nézve, hogy az ott megjelentek nagyszerűen szórakozzanak. A meghívók most vannak kibocsátás alatt.

* **Karácsony-ünnepély a Katholikus Körben.** Megható és meleg ünnepség keretében zajlott le a Bihar megyei Katholikus Nőegylet csütörtök délutáni karácsony-ünnepélye a Schlauch-terti leányarházában. Déltől három óra már készen állt a mennyezetig érő, roskadásig földszített gyönyörű fa és az egyesület kiváló vezetősége, azok a hölgyek, akiket minden társadalmi és jótékonyági akció élén találunk, Horváth Árpádne elnökkel és Nagy Farkasné gazdasági elnökkel élükön megnyitották az ajtókat a nagyszámú vendégek előtt. Az érdeklődők számára fönttartott helyeken többek közt ott láttuk Horváth Árpád bankigazgatót, Brösztel Lajos c. kanonokot, dr. Böszörményi Gézá, az egyesület agilis titkárát és azokat az aldozatos lelkű uriaszonyokat, akik a gyűjtés, varrás és elrendezés nehéz munkájában segítettek. Pontban három órakor megnyitották az ajtókat a kicsinyek előtt, akik örömtől kipirult arccal sereglettek a karácsonyfa és a két, ajándékokkal színtől tele asztal köré. A boldogan mosolygó ajkakon fölesendült a „Mennyből az angyal” megható melodija, majd a gyermekek karácsonyi versekkel kedveskedtek az intézet fardadhatatlan, gondos vezetőinek és a közönségnek. Brösztel Lajos c. kanonok mélyen szántó beszédet mondott a kicsinyeknek a krisztusi szeretetről és hálára buzdította őket az intézet alapítói és fenntartói, valamint annak nemeslelkű jövője iránt. Az ünnepély után a gyermekek és a Luiza Otthon hölgyei átvették gazdag ajándékaikat. Az intézet gondozottjai eddességeket, mind egy-egy öltő téli ruhát, fejkendőt, kötényt, alsó fehérneműket kaptak, a Luiza Otthon hölgyei pedig eddességeket, gyümölcsöket, kávét, cukrot, teát, rumot, datolyát, narancsot. A gazdag ajándékok Weiszlovics Emil szállótulajdonos nobilis nagylelkűségéről tesznek bizonyosságot.

* **Hitványi könyvek a Hegedüs Hirlap-irodában.**

Hirdetmény

Societatea Tramvayelor Oradea-Mare S. A. Publicatiune. Pentru luare la cunoştinţă si conformare Societatea Tramvayelor aduce la cunoştinţă, ca toate biletele libere, abonamentele si carnetele de calatorie isi pierd valabilitatea in seara zilei de 31 Decembrie 1925. In consecinta cu incepere dela 1 Ianuarie 1926, nimeni nu are dreptul sa calatoreasca cu biletele libere, abonamentele si carnetele de calatorie eliberate pe imprimatele vechi. Tati accia, cari calatorese cu astfel de bilete, se vor considera de pasageri gasiti fara bilete si li-se va aplica drept amenda consul biletelor regulate de patrutori. Directiunea.

Hirdetmény. Tudomásvétel és mihez-tartás végett az alulírott Nagyváradai Városi Vasut R.-T. közhírré teszi, hogy valamennyi szabadjegy, bérletjegy és utazási igazolvány f. évi december hó 31-ével este hatályát veszti. 1926. január hó 1-től kezdődőleg senkinek sincs jogában régi nyomtatványokra kiállított szabadjegy, bérletjegy és igazolványokkal utazni. Mind-azok, akik ilyenlenn utaznak, jegy nélkül talált utasoknak tekintendők és a rendes menetdíj négyeszeresét tartoznak fizetni. Az Igazgatóság.

TŐZSDE

Bukarest, december 28. A tőzsde az ünnep miatt zárva volt.

Zürich, december 28. Zárlat. Berlin 1.310, Amsterdam 207'95, Newyork 517 egy-negyed, London 2508 fél, Páris 1882 fél, Milánó 2085, Prága 1532 fél, Budapest 72 fél, Belgrád 917 fél, Bukarest 240, Varsó 57 fél, Bécs 73'10.

Budapest, december 28. Termény-tőzsde. Nyitás tartott. Kenyérmagvakban szilárdabb. terménycikk üzletellen. Búza 490—405, egyéb 402 fél, rozs 250, takarm. árpa 240, sörárpa 330, köles 220, zab 265, tengeri 185, korpa 177 fél százezer korona.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szerda este: Orlov, operettjondság. Csütörtök este kivételesen fél 8 órakor: **Hármacskán**, operett-dramái személyezettel, bemutat. Sorozat 110. Bérleten kívül.

Csütörtök este 11 órakor: Szilveszteri kabaré. Sorozatszám 111.

Pénteken délután fél 3 órakor: Dolly, operett, mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám 1.

Péntek délután fél 6 órakor: Lyon Lea, mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám 2.

Péntek este fél 9 órakor: **Hármacskán**, operett a drámai személyezettel. B) bérlet. Sorozatszám 3.

Szombat délután fél 4 órakor: Szilveszteri kabaré, olcsó helyarákkal. Sorozatszám 4.

Szombat este: **Hármacskán**, operettjondság 3-szor, drámai személyezettel. Bérleten kívül. Sorozatszám 5.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Yus-Hi operettjondság, mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám 6.

Vasárnap délután fél 6 órakor: **Apáról fiúra**, Jorga híres drámája, mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám 7.

Vasárnap délután fél 8 órakor: Yus-Hi operett drámai személyezettel. Bérleten kívül. Sorozatszám 8.

Hétfo este: **Hármacskán**, operettjondság drámai személyezettel, A) bérlet. Sorozatszám 9.

Lehár-bemutató

(A Frasquita premierje.)

Európa minden nagyobb operett színpadán kivételes és ünnepi jelentőséggel bírnak a Lehár-bemutatók. Jöhettek az operett irodalom terén új nevek, elismert márkák, fényesen bevált dalművek, Lehár Ferenc neve csak nem homályosult el és a nagy rivalitás, komoly konkurrencia mellett az egykori katonakarmester fényesen indult karrierje megtartotta ragyogó pozícióját az első sorokban, „Frasquita” című nagy operettjének bécsi és budapesti bemutatója elé nagy várakozással tekintettek, mert a premiert az a hír előzte meg, hogy Lehár minden eddigi munkájánál komolyabb, elmélyültebb és a mellett hangszerelésében újabb és frisebb muzsikát hoz. A Frasquita, melynek bemutatója karácsony szombatján volt a váradai színházban, valóban nem hozott csalódást. Lehárnak egyik legértékesebb muzsikája. De meg kell jegyeznünk mindjárt, hogy ebben az operettben nem annyira a lehári melódia-gazdagság a domináló, mint inkább a hatalmas orkesztrális erő, a hangszerelésnek ezernyi színe, változatossága a finoman rafinált instrumentális fogások, melynek alkalmazásával buja és nehéz akkordok törnek fel.

Lehár Frasquitája erősen az operai-stílus felé hajlik. Ezt dokumentálja mindjárt a szélesen kiépített és nagy invecióval megkonstruált nyitány, melynek gyönyörű szölamai, a bemutatón jelen volt közönség zajoskodásában, sajnos, meglehetősen el-sikkadtak. De éppen ez az operai stílus terelte más és idegen területre a különben mindig egyéni utakon haladó Lehár Ferencet. Az első felvonás muzsikájában például Bizet Carmenjének erős hatását éreztük az énekszólamukban, éppen úgy, mint az orkeszter zenei aláfestésében. Annál hatalmasabb és parádésabb a második felvonás, melynek nagy duettje, fináléja tipikus Lehár-muzsika, még pedig egészen új rekvizitumok felhasználásával. Ezt a komoly vénát váltja föl néhány könnyebb, csipkésen cizellált és hangulatos szám, (Ocs-kaynak magánszáma), melynek egyik-másikát már

jó ideje népszerűsítették a kávéházi. Végeredményben pedig csak azt roh hiányzik ebből a kétségkívül komoly zsidakból a humoros elán, a könnyedség, amely pedig gazdagon buggyan rábbi munkáiban a Luxemburg gróbfá özvegyben is. Az első fölvonást mértás kísérte, míg a második fölvonás teljes sikert aratott.

A librettó nem jobb és nem rossz ványos operettszövegeknél. Ennek is az élénkebb cselekmény és a humor löle. Egy francia vikomt-nak és egy gánytáncosnőnek szerelmi játéka tölti ténnet, amit ügyesen aplikál néhány epizód.

A Frasquita bemutatójára kétség-gonddal és minden rendelkezésre áll készült a színház egész operett-sze-magánszereplők közül elsősorban nag-sikerű estje volt P. Geisler a Szol-nos, csak ritkábban láthatunk a színház-bemutatón pompásan iskolázott és eh-rához különösen simuló hangja minden frappánsan érvényesült. Belépő dala, rezte a teljes kontaktust a közönsé-sen alakult ki énekművészele a más-néhez feladatában. Sikeréhez járult m-temperamentumos játéka és tüzes l-izes, ügyes és mulatózó volt Bellá-tékban és táncban. A férfiszereplők l-kay, bár érezhetően operai stílusú-e énekel, mégis finom, hajlékony tenor-jvényesült és a sikerből neki is érdem-Págernek a szerep nem nyújtott l-lásabb anyagot, de a maga invecióci-ségéből, bőven pótolta azt. Friss, ka-groteszk volt. Játéka állandó derűltsé-g a közönséget, boszorkányos táncia tap-Jóizú és sikerült figurát adott Sós és-tek során elsőrangú volt Simon E-Gita, mindkettőjük frappáns táncia mel-zott. A jobbakkal köze tartozott még Derecskegy. Feltétlenül nagy dicséret-keffy karmestert. A rendezés gondol-még több szín és elevenség is elért v-zönség tünető melegséggel fogadta az-operettet.

— Két beugrással ment két dá-csonyi darab. Az árvezek által elő-uti mizériák Aradon rekesztették D-nőt is, akinek karácsony mindkét-szerepe volt. „A nagyságos asszonyt-valahol” és az „Öt órai vendég” elő-kezt és hiányzott az egyik főszerep-zetet Tóth Elek mentette meg, al-után alatt tanulta meg azokat a n-pekét, amelyekbe beugrott és derek-állott.

A SZÍNHÁZI IRODA HIRE

— **Bőregér helyett Orlov.** Közbe-lyok miatt a szerda estére hirdetett l-marad és helyette Orlov kerül színr-egeerre váltott jegyeket kedden este 6-ja vissza a színházi pénztár.

— **Frasquita.** Ma este negyedszínre Lehár Ferenc világhírű és na-aratott operettje, a Frasquita, mely m-előadáson teljesen meghódította a köz-Frasquita gyönyörű muzsikájával, ére-galmas meséjével és pompás előadásá-érdemli ki a legteljesebb elismerést, nem minden jelenet után hangos taj-jut kifejezésre. A Frasquita fősz-e Gaizler Lola, Bellák Aranka, Ocska-Sos alakítják. A Frasquita ma esti el-bérletben megy.

— **A drámai személyzet** — o-Csütörtök este szenzációs premierje le-háznak. A Hármacskán című szenzáci-kerül színre. Ennek az operettnak külö-ad az a körülmény, hogy a főszerepek-mai együttes tagjai játszákn benne. Im-ötletes és mulatságos a Hármacskán- amit a nagyszerű és fulbemászó muzsi-A drámai színészek operettjátéka min-a leghangosabb derűltséget fogja kivált-zönségből, melynek ritkán adódik, h-fordított szereposztás ferdeségeiben teljén-A Hármacskán főszerepeit Zöldhígy-Hollós Juci, Petróczy Aliz, Tóth Elek-Evi, Tompa Béla, Tompos és 4 göröl-Hármacskán csütörtökön bérleten kívü-ken B) bérletben, szombat és vasárna-szűnetben, hétfőn A) bérletben megy,

december 29.

NYILTTÉR

ajdálommal és megtört szívvel tu-
gyogy édes jó anyánk

Dr. Várnai Ferenccé

54-ik évében hosszúságú szénvedés
26-án Budapesten elhunyt.

halottunkat e hó 29-én d. e. fél 11
Parcul Eminescu (Ezredévi-em-
D. számú gyászházából kísérik örök
társárára.

emem múlt szeretettel őrizzük em-
vünkben.

Vertán Endréne

szül. Várnai Rózsika

Révész Béjáné

szül. Várnai Ida

Várnai Sándor

gyermekrei

Vertán Endre Révész Béla

vejei

Bary Judit Bary Márta

unokái

mpacsekné

női divatszalonját Reg.
erd. (Rákóczi-ut) 39 alá
az udvarba helyezte át.

man-szinkör heti műsora:

ások kezdete hétköznap 5, 7 és 9

nap és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órákor.
teli pénztár délelőtt 10 órától 1

„Habsburg Miksa“, monumen-
tkinű 10 hosszú felvonásban, két
szerre.

„Habsburg Miksa“, monumen-
tkinű 10 hosszú felvonásban, két
szerre.

„Habsburg Miksa“, monumen-
tkinű 10 hosszú felvonásban, két
szerre.

„Az elveszett feleség“. Társa-
tma 6 felvonásban. Ezeregyéjszaka
tarkítva. A főszerepben Lili Dago-

sak

40

Biztos kényelmes megélhetést nyújtó,
elsősorban bevezetett **kézi-
munka üzlet** betegség
miatt **eladó** vagy egy vezető
társ kerestek. Cím Hegedűs Hirlapirodában.

Szépséghibái archajakat, szeplőt,
szemölcsöt, ráncó-
kat végleg utonyom nélkül eltávolíthatja
D. STERNBERG HELEN modern kozmeti-
kai műtermében, Reg. Maria (Bémer)-ter 3, 4.
Szénsavas arcpakolás. — Rádium kezelés.

~ MOZI ~

— „A bagdadi tolvaj“. Még nem mutat-
kozott film iránt olyan hatalmas érdeklődés,
mint amilyen a nagyváradi közönség az
Apolló-mozgósínház sláger-filmjét „A bag-
dadi tolvaj“-t fogadta. Azok a zsúfolt néző-
terek, amelyek a film premierje óta az
Apollóban végigélveztek „A bagdadi tolvaj“
színes és változatos jeleneteit, élénk bizony-
sága annak, hogy a jó filmet értékelni tudja
a közönség. A kelet minden csodálatos gaz-
dagsága és színpompája elevenedik meg „A
bagdadi tolvaj“-ban. A legnagyobb szí-
nészek és színésznők játéka hoz életet ebbe
a nagyszerű keretbe és egy rendkívül érde-
kes történet bonyolódik le fordulatosan. „A

bagdadi tolvaj“ még ma, szerdán és csü-
törtökön kerül vetítésre az Apollóban.

— Egy királyság története látható a
„Hentzau Rupert“ c. monumentális filmben,
melyet ma, kedden mutat be a Dorian-film-
színház. Egy egyszerű angol ember egy ki-
rályi udvar pazar pompájába kerül és a ki-
rályhoz való rendkívüli hasonlatossága foly-
tán az a bonyolult helyzet adódik, hogy neki
kell, mint királynak szerepelnie. Csupa izga-
lom ez a nagyszerű film, melynek főszerepét
a szép Enid Benett, a „Viharadár“ női fő-
szereplője és a „Cárnó“-ból jól ismert Adolph
Menjou alakítja. — Jón: „Nyugtalan vőru-
asszonyok“, erkölcsrajz a mai társadalom-
ból.

KEPES ELEK
orvosi kötszersz, Sas-passage 20.
Saját készítményü
sérvkötők, haskötők
gummiharisnyák, speciális
kötszerek, női és férfi övszerek.

ASZODY-nál, Sas palotában
megkezdődött az újévi
cukorka-vásár

Művészi
festményeket

estélyi ruhákra, zseb-
kendőkre, sálakra a
legújabb párisi divat
szerint, eredeti terve-
zéssel készít, továbbá
kézimunkák tervezését
festését és rajzolását
vállalja

Dószior Agnes
iparművésznő

Strada Millerand (volt
Arany János-u.) 2. I.

Óra-, ékszer-
javításokat

teljesítés mellett
készítik. Órák, ékszerek
raktáron. Ócska aranyat
veszek

BRENNER

Strada Vlahuta
(Szt. János-utca) 6.

Veszünk butorokat
szőnyegeket

teljes lak- és iroda beren-
dezéseket, Wertheim kasz-
szát, zongorát, csallárokat
porcellánokat, régiékeket
stb. — Meghívásra bármikor
megyünk

Frenkel és fia

butor, szőnyeg és régiség
kereskedők. Strada Gene-
ral Mosoiu, (volt Mezey
Mihály-utca) 10. szám.

lei havonként az olvasási díj és ezért a csekély díjért a **Hegedűs**
kölcsönkönyvtára mint 6000 klasszikus és
modern kötetből bármelyiket és bármennyit olvashat. Könyvujdonságokkal
állandóan kiegészül.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.